

AKTUALIJOS

DVIDEŠIMT SEPTINTIEJI LEIDIMO METAI

2018 Birželis/Liepa Nr.6 (293)

Baltas balandėlis

Jonas Aistis

Lietuva, tavim džiaugiuosi ir didžiuojuosi!..

Gyvenimą, pasaulį perėjęs perdėm,
Matau, kaip driekias vieškeliu plačiuoju
Tavo graži butis nuženklinta žvaigždėm...

Ir lygiai laimės, lygiai sielvarto metuos
Matydavau tavo akyse ir veiduos,
Jog nebūtinai gilu, kur nesimato
Dugno, nes gal tik sudrumstas sekus
vanduo.

Tavo giedrių akių gelmėj, kaip išminties
Šaltiny, alsuoja žemės iščių smėlis...

Dėl to ir nebijok tamsybių ir nakties!

Plasnodama, lyg baltas balandėlis,
Kėsnojantis sparnus prieš viesulą blaškų...
Būk, Lietuva, man tas boluojantis taškas!

Gerbiamieji, įpusėjusią vasarą pasitikome skambiomis dainomis kartu su 100-mečio Dainų švente bei su jau visame pasaulyje žinoma Liepos 6-tosios tradicija - Lietuvos Himnu - nuvilnijusiu per visą Lietuvą ir už jos ribų. Tęskime gražias tradicijas ir toliau. Profsąjungos sveikina visus su Valtybės švente ir linki, kad šią vasarą dainos ir toliau nenustotų skambėti, o gera saulėta nuotaika visad tvyrotų ore.

Pagarbiai, Romualdas Nemanius

ŠIAME NUMERYJE:

2	Dėl LR Vyriausybės mokesčių reformos įstatymų projektų
3	Pasirašyta sutartis socialinių darbuotojų sąlygų gerinimui
4	Savaitinio atlyginimo mokėti nenori
5	LPSK pritaria tikslinio procento skyrimo siūlymui
6	Trišalės tarybos pirmininke tapo I. Ruginienė / Pasijuokime

Nuoširdūs sveikinimai LVPF tarybos narėms - Jolantai Zajančkovskajai 45-mečio proga bei Irenai Ščikno 60-mečio proga !

Dėl LR Vyriausybės mokesčių reformos įstatymų projektu

Profesinių sąjungų nuomone, pristatoma mokesčių ir pensijų reforma kreipiama priešinga linkme nei reikėtų ir bus naudinga tik dideles pajamas gaunantiems šalies piliečiams. Manome, kad dėl kai kurių siūlomų klaidingų sprendimų, reforma nepasieks pagrindinio tikslo – sumažinti pajamų nelygybę ir socialinę atskirtį Lietuvoje.

Mokesčių reformoje:

- gyventojų pajamų mokestis mažinamas (GPM) plečiant neapmokestinamąjį pajamų dydį (NPD), nors valstybės pajamos ir taip nepakankamos;
- daliniai progresiniai GPM tarifai įvedami tik darbo užmokesčiui, o reikėtų daugiau apmokestinti ne darbo pajamas;
- „Sodros“ bazinė pensija perkeliama į Valstybės biudžetą, bet jo mokesčių bazė neplečiama ir nenumatoma didinti bazinės pensijos finansavimo;
- visi siūlomi minėti mokesčių pakeitimai reiškia mažesnes valstybės pajamas. O juk Vyriausybės priemonių plane pažadėta: „sistemiškai didinti išlaidas socialinei apsaugai, kartu užtikrinant valstybės finansinį stabilumą. Valstybės socialinių išpareigojimų didėjimą susieti su socialinės paramos veiksmingumo didinimu“. Siektinu valstybės socialinių išpareigojimų rodikliu įvardintas ES vidurkis: „vidutiniškai ES valstybės narės socialinei apsaugai skiria 19,5 proc. BVP, o Lietuva – tik 11,5 proc.“;
- Delegatų nuomone, valstybės galimybės didinti socialinės apsaugos finansavimą po reformos bus sumažintos.

Pensijų reformoje:

- mažinama įmoka „Sodros“ pensijai, manipuluojant visuomenės neinformuotumu, ir tai pristatoma kaip „Sodros“ išlaisvinimas nuo II-osios pakopos finansavimo;
- siūloma II-osios pakopos pensijų reforma apims tik fondų valdytojų aprūpinimą klientais;

- visai nesirūpinama, kas vyks po to, kai į II-osios pakopą bus pervestos žmonių ir valstybės lėšos. Pensijų fondams nesiūloma priimti jokių išpareigojimų dėl pensijų dydžių, jokio ateities apibrėžtumo. „Sodros“ pensijų įstatyme yra formulė, pagal kurią bus skaičiuojama senatvės pensija. II-ojoje pakopoje nieko to nesiūloma – kiek liks, tiek bus išmokėta. Tai negalima vadinti socialine apsauga, nes nematoma jokių išpareigojimų klientų naudai. Kažkodėl Lietuvoje nesiūloma didinti biudžeto perskirstymo nuo 29 proc., kai ES yra 35 proc.;
- nenumatoma realių progresinių mokesčių;
- dėl „Sodros“ „lubų“ nustatymo iki 120 VDU ir jų tolesnio mažinimo pas turtinguosius liks papildomai dar apie 30 mln. Eur;
- visai nekalbama apie profesinių pensijų per sektorines kolektyvines sutartis sudarymo galimybes. Netaikoma kitose šalyse turima geriausia patirtis. Net Tarptautinis valiutos fondas (TVF) diskusijose siūlo daugiau socialinės atsakomybės pensijų fonduose.

Sujungiant darbo užmokestį su „Sodros“ mokesčiu:

- siūlome šeimoms taikyti bendrą neapmokestinamą pajamų dydį pagal kitų Europos Sąjungos valstybių šalių pavyzdžius. Manome, kad būtent bendras šeimos neapmokestinamųjų pajamų dydžio taikymas padėtų mažinti socialinę atskirtį ir vykdyti Vyriausybės programą;
- Planuojamas darbo užmokesčio ir „Sodros“ įmokų sujungimas kitais metais gali žymiai sumažinti darbuotojų, dirbančių pagal vietinius įkainius ar gaunančių kintamo dydžio priedus. Siekiant išvengti darbo sutarčių keitimo ir perskaičiavimo nesklaidumų, siūlome, kad darbuotojų darbo užmokestis būtų perskaičiuojamas pagal 2018 metais uždirtbtą ir

„Sodrai“ ar Valstybinei mokesčių inspekcijai deklaruotą darbuotojo metų vidutinį darbo užmokestį;

- turi būti numatytos adekvačios sankcijos, pavyzdžiui, nuo apyvartos, jei bus piktnaudžiaujama keičiant darbo sutartis;
- dar viena problema – NPD taikymas darbuotojams, kurie dėl įvairiausių aplinkybių yra priversti dirbti papildomą darbą kitoje darbovietėje (buvusiose „antraeilėse pareigose“). Manome, kad būtų tikslinga papildomą darbą dirbantiems darbuotojams taikyti dabar galiojantį 15 proc. gyventojų pajamų mokestį ir, pasibaigus kalendoriniams metams bei deklaravus pajamas, pritaikius metinį neapmokestinamų pajamų dydį, taikyti darbuotojui galiojantį gyventojų pajamų mokesčio tarifą;
- reformos siūlymuose nebelieka darbdavio pareigos mokėti papildomų socialinio draudimo įnašų už darbuotojus, dirbančius pagal terminuotas darbo sutartis. Ši darbdaviams suteikta lengvata gerins jų padėtį bei paskatins nesaugių darbo sutarčių sudarymą.

įmokas, būtų taikomas metinis vidutinis darbuotojo darbo užmokestis;

- nustatyti bendrą šeimos neapmokestinamųjų pajamų dydį;
  - palikti galioti darbdavių pareigą mokėti padidintus valstybinio socialinio draudimo įnašus už darbuotojus dirbančius pagal terminuotas darbo sutartis;
  - taikyti 15 proc. apmokestinimo dydį einamosioms mėnesio pajamoms, susijusioms su darbo santykiais, darbuotojams dirbantiems papildomą darbą kitoje darbovietėje;
    - užtikrinti teisę darbuotojams savanoriškai įsijungti į pensijų fondus;
  - įtvirtinti pensijų fondų patikimumą, atsakomybę už būsimų pensijų dydžius ir tvarką;
  - nemažinti „Sodros“ pensijų finansavimo, o II-osios pensijų pakopą finansuoti privačiomis pensijų fondų dalyvių lėšomis;
  - užtikrinti profesinių pensijų per sektorines kolektyvines sutartis sudarymą;
  - įgyvendinti Europos Komisijos, Tarptautinio valiutos fondo, Tarptautinės ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijas, mažinant darbo pajamų apmokestinimą, bet įvedant mokesčius ne darbo pajamoms.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos delegatai reikalauja:

- atlikti pakeitimus mokesčių reformos įstatymų projektuose, kad, sujungiant darbuotojo darbo užmokečio ir „Sodros“

Po kreipimusi, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos VI-ojo suvažiavimo delegatų vardu pasirašė pirmininkė Inga Ruginienė

Pasirašyta sutartis socialinių darbuotojų sąlygų gerinimui: 4 svarbiausi punktai

Apie tūkstančiui socialinių paslaugų įstaigose dirbančių socialinių darbuotojų, socialinių darbuotojų padėjėjų, lankomosios priežiūros darbuotojų pagerės darbo apmokėjimo bei darbo santykių sąlygos. To pavyko pasiekti, 6 socialinių paslaugų darbuotojų profsąjungoms sudarius kolektyvinę šakinę sutartį su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Tikimasi, kad tai paskatins į profesines sąjungas stoti ir daugiau šios srities specialistų. „Socialinis darbuotojas kasdien susiduria su sudėtingais arba labai sudėtingais atvejais: paprastų nebūna. Todėl turime daryti viską, kad ši nelengva profesija būtų vertinama, ir ateiti naujiems žmonėms į šią sritį

būtų ne vien didelė atsakomybė, bet ir prestižas. Socialinių paslaugų šakos kolektyvinė sutartis yra rodiklis to, kad valstybė teikia šiai sričiai prioritetą“, – sako socialinės apsaugos ir darbo ministras Linas Kukuraitis. Šešios profesinės sąjun-

gos veikia 35-iose Lietuvos socialinių paslaugų įstaigose. Sutartis taikoma bus tik jų nariams. Kas naujo numatoma sutartyje:

- Didesnis nei iki šiol minimalus pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientas 4,3 (apie 570 eurų neatskaičius mokesčių).
- Turintiems atestacines kategorijas nustatomi konkretūs dydžiai, kuriais turi būti didinama pareiginės algos pastovioji dalis.
- Sutartį pasirašiusių profesinių sąjungų nariams savo darbo laiku pavaduojantiems nesantį darbuotoją (laikinais vykdant nesantį darbuotojo funkcijas), mokama 30

procentų darbuotojo pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio priemoka, o už papildomų pareigybės aprašyme nenustatytų užduočių vykdymą – iki 30 procentų priemoka.

- Darbuotojui naudojant savo automobilį darbui, jam bus kompensuojamos išlaidos kurui ir automobilio amortizacija. Siūloma ir daugiau kasdienės veiklos palengvinimų..

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo viceministras **Eitvydas Bingelis**, reaguodamas į susitarimą pasirašė kreipimąsi **DĖL SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ŠAKOS KOLEKTYVINĖS SUTARTIES**, kuriame teigiama, jog [ištrauka]:

Atsižvelgiant į tai, kad socialinių paslaugų įstaigų teikiamų paslaugų kokybė tiesiogiai susijusi su dirbančių darbuotojų kompetencija, sutartyje nustatoma, kad minimalus profesinės kompetencijos tobulinimo (Lietuvos Respublikos teritorijoje) valandų skaičius, nustatytas teisės aktais tam tikrai darbuotojų grupei, apmokamas iš socialinių paslaugų įstaigos lėšų.

Siekiant suteikti profesinėms sąjungoms galimybę vystyti veiklą ir burti darbuotojus į profesines sąjungas bei taip ugdyti jų kompetencijas atstovauti savo, kaip darbuotojų, teises, profesinės sąjungos pirmininkui suteikiama 10 procentų jo darbo laiko profesinės sąjungos veiklai vykdyti. Sutartimi taip pat tvirtinami įstaigos dvišalės tarybos veiklos pavyzdiniai nuostatai.

Pastebėtina, kad minėtos nuostatos nėra naujai įteisintos, t. y. jos ir šiuo metu yra nustatytos kituose teisės aktuose ir jų užtikrinimas yra darbdavių teisė bei pareiga, todėl manytina, kad esant papildomam lėšų poreikiui dėl sutarties taikymo, tai turi būti finansuojama darbdavio lėšomis.

Atsižvelgiant į tai raginame savivaldybių merus bei kitus administracijų vadovus užtikrinti papildomą finansavimą 2018 metams socialinių paslaugų įstaigoms, jeigu būtų toks poreikis. Socialinių paslaugų įstaigas, kuriose taikoma sutartis, raginame peržiūrėti sutarties nuostatas ir užtikrinti, kad jų būtų laikomasi.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Savaitinio atlyginimo mokėti nenori

Svarstant Darbo kodeksą būta pasiūlymų atlyginimą mokėti keturis kartus per mėnesį. Vis dėlto į naująjį dokumentą perkelta eilutė iš senojo. Neseniai vėl raginta atsikratyti sovietinio palikimo ir teigta, jog tai drausmintų darbdavius, pra-

plėstų dirbančių žmonių teises ir galbūt pagyvintų vartojimą. Prieš du mėnesius pasiūlymą mokėti atlyginimą kas savaitę įregistravęs Seimo narys Remigijus Žemaitaitis neslėpė: idėja sunkiai skinasi kelią., Iš pradžių Seime buvo entuziastingai pri-

tarta, žadėta greitai svarstyti pataisą, o dabar jau aišku, kad per pavasario sesiją parlamentariai to nedarys. Neskubama, nes projektas – ne daugumos. Matyt, turi įtakos ir verslo interesų grupės“, – kalbėjo R. Žemaitaitis.

„Tvarkietis“ siūlo šią nuostatą įteisinti nuo 2019 metų sausio 1 dienos. Realiai Seimas per likusį laiką tikrai spėtų pataisą apsvarstyti ir patvirtinti, tačiau savaitinio atlyginimo Lietuvoje, regis, dar teks palaukti. Net jeigu Seimas pritartų R. Žemaitaičio įregistruotai Darbo kodekso pataisai, kas savaitę darbo užmokestį gautų tik tie darbuotojai, kurie to norėtų.

Galiojantis Darbo kodeksas nustato, kad Lietuvoje atlyginimas turi būti mokamas du kartus per mėnesį, tai yra avansas ir alga. Jei žmogus pageidauja ir parašo prašymą, darbdavys visą atlyginimą gali mokėti kartą per mėnesį.

Darbdaviai stoja piestu Pasiūlymas mokėti algą kas savaitę buvo svarstomas ir renigiant naująjį Darbo kodeksą, bet tuomet idėjai nepritarė darbdaviai. Argumentas – esą dėl to smarkiai padidėtų jų sąnaudos. R. Žemaitaitis abejoja, ar darbdaviai patirtų labai didelių išlaidų, juk, jo žodžiais, tereikėtų atnaujinti buhalterinės apskaitos programas ir įvesti dvi papildomas grafas.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos (LPSK) pirmininkė Inga Ruginienė sako, kad naujovė problemų nesukeltų tik stambioms įmonėms, o smulkiąjam ar vidutiniam verslui (kuris ir sudaro didžiąją dalį Lietuvos verslo – gerokai per

90 proc.) iš tiesų galėtų apsunkinti situaciją.

„Swedbank“ ekonomistė Laura Galdikienė mano panašiai: tokia pataisa užkrautų verslui papildomą našą. Ji siūlo įvertinti ir kitą faktą – darbdaviai privalo mokėti sutarto dydžio atlyginimus darbuotojams ir tuo atveju, kai gauna mažiau pajamų.

Vis dėlto LPSK nežada prieštarauti šiam pasiūlymui. „Profesinėms sąjungoms svarbiau, ne kiek kartų per mėnesį – 2 ar 4 – būtų mokamas atlyginimas, o jo dydis. Juk tą patį pyragą padalijus į daugiau dalių nėra vienas sotesnis netapsime, – tvirtino I. Ruginienė. – Nors šio pasiūlymo rėmėjai ir oponentai kalba, kad „darbuotojai to nori“ arba kad „jie tokio poreikio neturi“, rimtos apklausos nebuvo daryta. Žmonės pirma turi aiškiai pareikšti savo nuomonę, o mes, darbuotojų atstovai, visada ginsime jų interesus.“

Parengta pagal Vilmos Kasperavičienės straipsnį portale „Lietuvos žinios“

LPSK pritaria tikslinio procento skyrimo siūlymui

Birželio 11 d. įvyko neeilinis LPSK valdybos posėdis. Vienas svarbiausių priimtų sprendimų – dėl Gyventojų pajamų mokesčių įstatyme numatomo paramos modelio.

Diskusijoje nuskambėjo įvairių argumentų, vis tik galiausiai bendru sutarimu nutarta, kad tikslinio procento nuo GPM skyrimas profesinėms sąjungoms būtų naudingiausias. „Šio pasiūlymo sėkmė stiprinant šalies profesines sąjungas yra realesnė“, – sakė LPSK pirmininkė Inga Ruginienė. Antrasis aktualus sprendimas – dėl atstovo skyrimo į Patariamąjį laisvo darbuotojų judėjimo komitetą. Bendru Valdybos narių sutarimu pagrindine atstove nutarta palikti LPSK generalinę

sekretorę Janiną Matuizienę, o pakaitine paskirta Eglė Žukauskaitė.

Taip pat pažymėtina, kad nuspręsta I. Ruginienę deleguoti į gruodžio 2-7 d. Danijoje, Kopenhagoje, vyksiantį Tarptautinės profesinių sąjungų konfederacijos (ITUC) kongresą. Šis LPSK valdybos posėdis ypatingas ir tuo, kad jo metu atsisveikinta su trylika metų LPSK vadovavusiu Artūru Černiausku. Valdybos nariai jam padėkojo už sudėtingą darbą ir didelį indėlį stiprinant profesinių sąjungų judėjimą Lietuvoje.

